

ВІДГУК
рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента
Олійник Ірини Вікторівни
на дисертаційну роботу
Гамоліна Павла Володимировича
«Підготовка майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до
роботи в позашкільних закладах освіти»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності
015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дисертаційної роботи. Сучасні трансформаційні процеси в системі освіти України, зокрема розширення ролі позашкільної освіти як простору розвитку творчого потенціалу особистості, актуалізують проблему підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до професійної діяльності в позашкільних закладах освіти. Позашкільні установи художньо-естетичного спрямування виконують важливу соціокультурну функцію, забезпечуючи умови для вільного творчого самовираження, формування естетичного смаку, креативного мислення та емоційної культури дітей і молоді.

На відміну від закладів загальної середньої освіти, позашкільні заклади характеризуються варіативністю освітніх програм, добровільністю участі здобувачів освіти, орієнтацією на індивідуальні інтереси та здібності вихованців. Це зумовлює підвищені вимоги до професійної підготовки викладача образотворчого мистецтва, який має володіти не лише ґрунтовними фаховими знаннями й художніми вміннями, а й навичками фасилітації, комунікативної гнучкості, здатності до проєктної та інтегративної діяльності.

Таким чином, можемо констатувати, що піднята у дослідженні Павла Володимировича наукова проблематика є доволі актуальною та, безсумнівно, відповідає викликам часу. Підсилюють актуальність дисертаційної роботи і суперечності, які виявлені та потребують цілеспрямованого розв'язання під час організації освітнього процесу з метою підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.

Відзначимо, що подане на рецензування дослідження є цілісним і таким, що на науково-теоретичному й методичному рівнях спрямоване на комплексний аналіз та обґрунтування проблеми підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти та презентацію нового підходу до її вирішення, що полягає у розробці та впровадженні педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти.

Актуальність роботи підсилює те, що дисертація відповідає основним напрямкам досліджень кафедри психології та педагогіки Університету імені Альфреда Нобеля, проведених у межах комплексних наукових тем: «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059).

Отже, з огляду на зазначене, вважаємо, що наукове дослідження, яке представлено на захист, є своєчасним, практично спрямованим, а його актуальність не викликає жодних сумнівів.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків, сформульованих у дисертації. У дисертаційній праці Гамоліна П.В. науковий категорійний апарат викладено логічно. Науково-творчий задум автора та етапи реалізації його повною мірою представлені у вступі, в якому обґрунтовано актуальність теми, послідовно і чітко визначено мету й основні завдання, об'єкт, предмет, методологічну й теоретичну основу наукового проєкту, засвідчено наукову новизну та практичне значення дослідження, які показують новаторський підхід до розкриття визначеної наукової проблеми, апробацію та впровадження результатів. Сформульована гіпотеза дослідження конкретизована в умовах, що дозволило дисертанту спроектувати і розробити логіку

дослідження. Автор обґрунтовує власні наукові припущення на основі концепцій і положень психолого-педагогічних та мистецтвознавчих розвідок. Дослідник вибудував досить чітку концепцію і провідну ідею дослідження, яка полягає в обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти, що має практичне спрямування, зацентроване на компетентнісній парадигмі структури і змісту професійної підготовки. Аналіз рецензованої дисертаційної праці дозволяє стверджувати, що наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в ній, достатньо переконливі і забезпечені: відповідністю предметної спрямованості дослідження паспорту наукової спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями); професійним вирішенням автором визначених наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження, та адекватністю логічної структури дослідження визначеній меті; використанням широкої джерельної бази за темою дисертації (список використаної літератури складається з 373 найменувань); переконливою експериментальною базою впровадження в освітній процес результатів дослідження; достатньою кількістю напрямів в апробації одержаних результатів на наукових і науково-практичних заходах різних рівнів, зокрема і закордонних. Зміст дисертації охоплює основні аспекти теми, а спосіб його викладу не викликає заперечень.

На всіх етапах дослідження, описаних у двох розділах дисертації, зроблено чіткі, умотивовані, лаконічні висновки. Загальні висновки – достовірні й ґрунтовні, скорельовані зі змістом сформульованих у вступі завдань і матеріалами кожного з розділів.

3. Достовірність і наукова новизна одержаних результатів. Відмічаємо, що дисертаційній роботі притаманна наукова новизна. Ґрунтуючись на ознайомленні зі змістом дисертації та основними дослідницькими матеріалами, дійшли висновку, що найбільш суттєвим науковим результатом дисертанта є

запропоновані педагогічні умови для цілескерованої підготовки майбутніх викладачів-художників до роботи у позашкільлі (формування у майбутніх викладачів образотворчого мистецтва позитивної мотивації та особистісної потреби до художньо-педагогічної діяльності у позашкільних закладах освіти; збагачення змісту освітніх компонент тематикою, скерованою на ґрунтовне розуміння сутності позашкільної освіти художнього профілю навчання та трудових функцій викладача-позашкільника; забезпечення максимального наближення змістового наповнення педагогічної практики до майбутньої професійної діяльності; формування квазіпрофесійної суб'єктної позиції та індивідуального стилю роботи майбутнього викладача-художника).

Здобувачем розроблено та графічно візуалізовано механізм реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти, а також створено науково-методичний ансамбль дослідження, який складається з принципів, підходів, концепт-позицій.

У ході дослідження автором уточнено й конкретизовано понятійно-категоріальний апарат дослідження («художній профіль навчання позашкільної освіти», «професійна підготовка майбутніх викладачів образотворчого мистецтва», «готовність майбутнього викладача образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти», «педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти», «квазіпрофесійна суб'єктність майбутнього викладача образотворчого мистецтва» тощо).

Незаперечну наукову цінність має авторський підхід до компонентно-структурного складу феномену «готовність майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти»: мотиваційно-ціннісний (зацікавленість художньо-педагогічною діяльністю у позашкільних закладах освіти художнього профілю навчання; усвідомлення важливості професії викладача-позашкільника для розвитку творчого потенціалу підростаючого покоління

засобами образотворчого мистецтва), когнітивний (сформованість цілісної та структурованої системи з теоретичних знань, практичних умінь і навичок у царині образотворчого мистецтва; володіння фундаментальними основами психолого-педагогічної та організаційно-методичної побудови освітньо-виховного процесу у позашкільних закладах освіти), особистісно-творчий (рівень сформованості комунікативних навичок та організаторських умінь, рівень розвитку художньо-образного мислення, здатність до художньо-педагогічної імпровізації та емоційна стійкість) та діяльнісно-рефлексивний (здатність до використання набутих фахових едукативних компетентностей у викладацькій діяльності; здатність до саморефлексії на художньо-педагогічну діяльність) компоненти.

Узагальнення результатів наукового пошуку свідчить про високий рівень наукової підготовленості дисертанта, його зрілість як дослідника проблем професійної освіти.

4. Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання. Результати експериментальної роботи, а саме: наукова новизна, теоретичні й практичні висновки, методичні рекомендації – достовірні, що підтверджено в процесі наукового дослідження засобами різноманітних теоретичних та емпіричних методів, статистичними даними педагогічного експерименту.

Дисертаційна робота відрізняється практичною орієнтованістю. Вважаємо, що отримані Гамоліним Павлом Володимировичем наукові результати є значущими для організації професійної підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти. З огляду на зазначене підтверджуємо, що вони можуть бути використані у процесі для подальшого вдосконалення теорії і практики професійної освіти, зокрема у процесі підготовки майбутніх фахівців зі спеціальностей 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) та 023 Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво, реставрація, у системі підвищення кваліфікації та перепідготовки, у неформальній освіті, самоосвітній діяльності.

Принагідно зауважимо, що дослідження довело доцільність розробки та практичного впровадження педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти.

Особливу практичну цінність має збагачення змісту навчальних дисциплін окремими темами, завданнями, формами організації занять («Методика викладання образотворчого мистецтва», «Психологія», «Педагогіка», «Правознавство», «Педагогічний рисунок»), які корелюються із номенклатурою професійних компетентностей, котрі мають бути сформовані у зазначених фахівців для виконання трудової діяльності на реальному робочому місці, що визначені професійним стандартом «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)».

Встановлено, що розроблені та запроваджені авторські спеціальні курси («Мистецтво комунікації», «Основи художньо-педагогічної роботи у позашкільних закладах освіти») та створені банки варіативних освітніх івентів мають вагоме практичне значення для оптимізації освітнього процесу.

Заслуговує схвалення презентований науково-методичний ансамбль, яким доцільно послуговуватися науково-педагогічним працівникам при конструюванні та провадженні освітнього процесу.

Дисертацію виконано із дотриманням принципів академічної доброчесності. У тексті дисертації відсутні текстові запозичення без посилань на джерело. Отже рецензована робота є самостійним науковим дослідженням, а усі ідеї та наукові положення, які викладені автором, отримані ним особисто.

5. Оцінка структури та змісту дисертаційної роботи. Структура дисертаційної роботи логічна, пропорційна, витримана в традиційному ключі, цілеспрямована щодо відображення послідовності наукового дослідження, відповідає об'єкту, предмету, визначеній меті та завданням дослідження і

засвідчує, що вона охоплює цілісний процес наукової діяльності. Дисертація складається із анотацій, переліку умовних скорочень, вступу, двох розділів, висновків, що послідовно розкривають технологію дослідження, та додатків. Обидва розділи дисертації пропорційні, місткі, логічні, ґрунтовні та послідовні. Наприкінці кожного розділу подано чіткі лаконічні висновки. Список використаних джерел, що включає і праці здобувача, на які в тексті зроблено відповідні покликання, оформлено нормативно правильно. Відповідно до чинних вимог дисертація містить анотації та список опублікованих праць за темою дослідження українською й англійською мовами. Робота вдало ілюстрована рисунками і таблицями. Повний обсяг дисертації складає 382 сторінки, із них – 210 сторінок основного тексту. Робота містить 21 таблицю та 7 рисунків.

6. Повнота викладу основних результатів дисертаційного дослідження в наукових фахових виданнях. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота інтерпретування результатів та з'ясування теми дисертації є достатніми. Вивчення матеріалів рецензованої дисертаційної роботи дозволяє зробити висновок, що наукові здобутки автора, які ґрунтуються на всебічному вивченні досліджуваної теми, аналізі різних підходів до її з'ясування, використанні достатньої кількості літератури, мають теоретичну та практичну цінність. Основні положення дисертації апробовано на міжнародних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференціях і достатньо висвітлено в наукових публікаціях автора (18 наукових праць; зокрема: 6 статей у провідних наукових фахових виданнях України (категорія Б); 1 стаття у зарубіжному виданні, індексованому у наукометричній базі Scopus; 11 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій).

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Високо і позитивно оцінюючи наукове і практичне значення дисертаційної роботи, висловимо деякі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. Вважаємо, що робота значно виграла, якби в окремому додатку були подані плани-конспекти запропонованих та впроваджених в освітній процес лекцій, якими були збагачені обов'язкові освітні компоненти (зокрема: психологія, педагогіка, правознавство, методика викладання образотворчого мистецтва та педагогічний рисунок), а також планами проведення кожного заняття по двом авторським спеціальним курсам (мистецтво комунікації, основи художньо-педагогічної роботи у позашкільних закладах освіти).

2. У графічному представленні механізму реалізації педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти доцільно було б показати зв'язок між паралельним та одночасним шляхом їх реалізації, бо показана лише послідовність заходів у контексті кожної окремо взятої педагогічної умови.

8. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

Дисертаційна робота Гамоліна Павла Володимировича «Підготовка майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що вирішує важливе науково-прикладне завдання сучасної професійної освіти.

Дослідження має практичне значення, що підтверджується використанням отриманих результатів в освітньому процесі ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (довідка про впровадження № 502 від 28.08.2025 р.), Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (довідка про впровадження № 88-904-36 від 17.06.2025 р.), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка про впровадження № 17 від 25.06.2025 р.), Криворізького державного педагогічного університету (довідка про впровадження № 08-517/3 від 01.09.2025 р.).

Дисертаційна робота Гамоліна П.В. «Підготовка майбутніх викладачів образотворчого мистецтва до роботи в позашкільних закладах освіти» за

актуальністю, новизною теоретичних результатів, високим рівнем проведених досліджень відповідає вимогам до оформлення дисертацій, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її автор – Павло Володимирович Гамолін заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та
педагогіки
ВНЗ «Університет імені Альфреда
Нобеля»

І.В. Олійник

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 09:03:29 28.01.2026

Назва файлу з підписом: Відгук_Олійник_Гамолін.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 638.7 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук_Олійник_Гамолін.pdf
Розмір файлу без підпису: 665.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА
П.І.Б.: ОЛІЙНИК ІРИНА ВІКТОРІВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 3051619088
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 09:03:29 28.01.2026
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000006BEF230104140E07
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.08.25 13:00